

घन कचरा व्यवस्थापन नियम २०१६, च्या
प्रभावी अंमलबजावणीसाठी विभागनिहाय
देखरेख समिती स्थापन करण्याबाबत.
(पश्चिम विभाग)

**महाराष्ट्र शासन
नगर विकास विभाग**

शासन निर्णय क्रमांक : स्वमअ-२०१८/प्र. क्र.३०६/नवि-३४

हुतात्मा राजगुरु चौक, मादाम कामा मार्ग,
४ था मजला, मंत्रालय, मुंबई
दिनांक: २१ सप्टेंबर, २०१८.

पहा :

राष्ट्रीय हरित न्यायाधिकरणात मुळ अर्ज क्रमांक ६०६/२०१८ या न्यायीक प्रकरणी दिलेल्या आदेशानुसार घन कचरा व्यवस्थापन नियम २०१६, च्या प्रभावी अंमलबजावणीबाबत.

प्रस्तावना:

नागरी स्थानीक स्वराज्य संस्थांच्या घनकचरा व्यवस्थापनाबाबतचे महत्त्व विचारात घेऊन, राष्ट्रीय हरित न्यायाधिकरणात) NGT) दाखल मुळ याचीका क्रमांक १९९/२०१४ मध्ये दिनांक २२ डिसेंबर, २०१६ रोजीच्या आदेशान्वये देशातील राज्यांना व केंद्रशासित प्रदेशांना घन कचरा व्यवस्थापन नियम २०१६, च्या प्रभावी अंमलबजावणीबाबत निदेश दिले आहेत. या संदर्भात सर्व राज्यांची एक व्हीडीओ कॉन्फरन्स ऑगस्ट, २०१८ मध्ये घेण्यात आली होती. राष्ट्रीय हरित न्यायाधिकरणाच्या मुळ अर्ज क्र. ६०६/२०१८ याचीकेमध्ये न्यायाधिकरणाने घन कचरा व्यवस्थापन नियम, २०१६ च्या प्रभावी अंमलबजावणीसाठी विभाग निहाय देखरेख समिती गठीत करण्यातबाबत आदेश दिले. उत्तर विभाग : छत्तीसगड-दिल्ली, पुर्व विभाग : कलकत्ता, पश्चिम विभाग : मुंबई-पुणे, मध्य विभाग : भोपाळ व दक्षिण विभाग: चेन्नई. पश्चिम विभागांत महाराष्ट्र, गुजरात, गोवा व केंद्रशासीत प्रदेश दिव आणि दमण, दादरा व नगर हवेली यांचा समावेश आहे. न्यायाधिकरणाच्या आदेशानुसार विभाग निहाय देखरेख समिती स्थापन करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय:

घनकचरा व्यवस्थापन नियम २०१६, च्या प्रभावी अंमलबजावणीसाठी देशात विभागनिहाय देखरेख समिती गठीत करण्याच्या निर्णयानुसार खालील प्रमाणे पश्चिम विभाग देखरेख समिती गठीत करण्यास मान्यता देण्यात येत आहे. सदर समितीमध्ये पुढील सदस्यांचा समावेश करण्यात येत आहे.

१) मा. श्री. जे.पी. देवधर, तत्कालीन न्यायमुर्ती, मुंबई उच्च न्यायालय,	- अध्यक्ष
२) प्रधान सचिव, नगर विकास विभाग, महाराष्ट्र राज्य,	- सदस्य सचिव
३) प्रधान सचिव, नगर विकास विभाग, गुजरात, राज्य,	- सदस्य
४) प्रधान सचिव, नगर विकास विभाग, गोवा राज्य,	- सदस्य
५) प्रधान सचिव, नगर विकास विभाग, दिव व दमण,	- सदस्य
६) प्रधान सचिव, नगर विकास विभाग, दादरा व नगर हवेली	- सदस्य

- ७) सदस्य सचिव, राज्य प्रदुषण नियंत्रक मंडळ, महाराष्ट्र, गुजरात, गोवा, - सदस्य दिव व दमण, दादरा व नगर हवेली,
- ८) केंद्रीय प्रदुषण मंडळाचे प्रतिनिधी, श्री. बी.आर.नायडू, विभागीय संचालक, बडोदा - सदस्य
- ९) उप सचिव, नवि-३४, नगर विकास विभाग, महाराष्ट्र राज्य, मंत्रालय, मुंबई हे समितीचे समन्वयक असतील.

२. समितीची कार्यक्षेत्र :

- i. घनकचरा व्यवस्थापन नियम, २०१६ च्या प्रभावी अंमलबजावणीची खात्री करणे,
- ii. घनकचरा व्यवस्थापन नियम, २०१६ नुसार जैव वैद्यकीय कचऱ्यावर प्रक्रिया करण्यासाठी स्वतंत्र प्रणाली असल्याची खात्री करणे.
- iii. राज्य घनकचरा व्यवस्थापन समितीने दर महिन्याला दिलेल्या अहवालाची तपासणी करणे.
- iv. विभागीय घनकचरा व्यवस्थापन देखरेख समितीचा अहवाल नियमितपणे तीन महिन्यांच्यातून दोनदा सर्वोच्च संनियंत्रण समितीस सादर करणे. तसेच पहिले तीन महिने कामकाजाबाबत हरित लवाद न्यायाधिकरणास अहवाल सादर करणे.
- v. रेल्वे स्टेशन, प्लॉटफॉर्म, बस स्थानके वा जनतेकडून वारंवार वापण्यात येणाऱ्या स्थानी घनकचरा व्यवस्थापन नियम, २०१६ ची पूर्तता होत असल्याचे पहाणे. विभागीय देखरेख समितीस आवश्यक असल्यास ठरावीक कालावधी नंतर रेल्वे मंत्रालयाच्या समन्वय अधिकाऱ्यांशी संपर्क साधून त्यांना आवश्यक सूचना करणे.
- vi. राज्यस्तरीय समितीशी नियमित समन्वय ठेवून समितीच्या कामकाजाचे संनियंत्रण करणे.
- vii. राष्ट्रीय हरित न्यायाधिकरणाच्या आदेशानुसार अंमलबजावणी करण्यासाठी कोणत्याही यंत्रणेस आदेश देण्याचे अधिकार सदर विभागीय देखरेख समितीस प्राप्त असतील.

३. राष्ट्रीय हरित न्यायाधिकरणाच्या आदेशानुसार पश्चिम विभागीय देखरेख समितीने विभागस्तरावरील काम लवकरात लवकर सुरू करेल.

४. विभागीय देखरेख समिती शक्यतो आठवड्यातून किमान एकदा एकत्र भेटेल, किंवा गरजेनुसार जास्त कालावधी नंतर भेटतील. जर व्यक्तीशः उपस्थिती गरजेची नसेल तर, बाहेरगावातील सदस्य व्हीडीओ कॉन्फरन्सद्वारे सुध्दा सहभागी होवू शकतील.

५. घनकचरा व्यवस्थापन नियम, २०१६ च्या संनियंत्रणासाठी विभागीय संनियंत्रण समितीस जर आवश्यक असेल तर, सर्वोच्च समितीमधील सदस्यांची सेवा विशेष निमंत्रित म्हणून घेऊ शकेल तसेच अन्य व्यक्तीचा सहभाग घेणे आवश्यक आहे, अशी समितीची धारणा असल्यास त्याप्रमाणे सदर समिती कार्यवाही करू शकेल.

६. राष्ट्रीय हरित न्यायाधिकरणाच्या उपरोक्त नमुद आदेशानुसार विभागीय देखरेख समिती अध्यक्षांचे मानधन व समितीच्या कामानुसार देय भत्ते तुरास महाराष्ट्र शासन अदा करेल. राष्ट्रीय हरित न्यायाधिकरणाच्या नमुद आदेशानुसार संबंधित सदस्य राज्ये व केंद्रशासीत प्रदेश यांचेकडून अनुषंगीक खर्चाची प्रतिपूर्ती करण्याचा अधिकार महाराष्ट्र शासनास राहिल.

७. राष्ट्रीय हरित न्यायाधिकरणाच्या उपरोक्त नमुद आदेशानुसार सदर समितीचा कार्यकाल अन्यथा पुढील आदेश नसल्यास एक वर्ष राहिल.
८. राष्ट्रीय हरित न्यायाधिकरणाच्या उपरोक्त नमुद आदेशानुसार तसेच यापुढे वेळोवेळी देण्यात येणाऱ्या आदेशानुसार पश्चिम विभागीय देखरेख समिती, आपली कर्तव्ये व जबाबदाऱ्या पार पाडील.
९. या संदर्भात करण्यात येणारा अनुषंगीक खर्च व अध्यक्षांचे मानधन हे सद्यस्थितीत तूर्तास स्वच्छ भारत अभियानाच्या राज्य हिस्साच्या उपलब्ध निधीतून करण्यास मान्यता देण्यात येत आहे. तथापी राष्ट्रीय हरित न्यायाधिकरणाच्या उपरोक्त नमुद आदेशानुसार पश्चिम विभागातील संबंधित सदस्य राज्ये व केंद्रशासीत प्रदेश यांचेकडून अनुषंगीक खर्चची परत फेड घेण्यासाठी महाराष्ट्र शासनास अधिकार राहतील. अन्य राज्याच्या तसेच केंद्रीय प्रदुषण नियंत्रण मंडळ व राज्य प्रदुषण नियंत्रण मंडळाच्या सदस्यांसाठी येणारा खर्च संबंधित राज्ये व केंद्रशासीत प्रदेश त्यांच्या शासनाच्या / प्राधिकरणाच्या / संबंधित विभागांच्या अनुदानातून करतील.
१०. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०१८०९२११७००३८५५२५ असा आहे. हा आदेश डिजिटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करुन काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(कैलास बधान)

उप सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

१. मा. राज्यपाल यांचे सचिव, राजभवन, मलबार हिल, मुंबई.
२. मा. मुख्यमंत्री महोदयांचे अपर मुख्य सचिव, मंत्रालय, मुंबई
३. मा. राज्यमंत्री (नगर विकास) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई
४. मा. मुख्य सचिव, महाराष्ट्र शासन, मंत्रालय, मुंबई
५. मा. न्या. जे.पी. देवधर, तत्कालीन न्यायमुर्ती, मुंबई उच्च न्यायालय.
६. प्रधान सचिव, नगर विकास विभाग, महाराष्ट्र राज्य,
७. प्रधान सचिव, नगर विकास विभाग, गुजरात, राज्य,
८. प्रधान सचिव, नगर विकास विभाग, गोवा राज्य,
९. प्रधान सचिव, नगर विकास विभाग, दिव व दमण,
१०. प्रधान सचिव, नगर विकास विभाग, दादरा व नगर हवेली
११. सदस्य सचिव, राज्य प्रदुषण नियंत्रक मंडळ, महाराष्ट्र, गुजरात, गोवा, दिव व दमण, दादरा व नगर हवेली,
१२. केंद्रीय प्रदुषण नियंत्रण मंडळाचे प्रतिनिधी, श्री. बी.आर.नायडू, विभागीय संचालक, बडोदा
१३. आयुक्त तथा संचालक, नगरपरिषद प्रशासन संचालनालय, वरळी, मुंबई

१४. विभागीय आयुक्त, महसूल विभाग (सर्व).
१५. जिल्हाधिकारी, सर्व
१६. आयुक्त, महानगरपालिका (सर्व).
१७. मुख्याधिकारी, नगरपरिषद/नगरपंचायत (सर्व).
१८. राज्य अभियान संचालक, स्वच्छ महाराष्ट्र अभियान (नागरी), मुंबई.
१९. निवडनस्ती, नवि-३४.

**Constitution of Regional Level
Monitoring Committee for Effective
Implementation of SWM Rules,
2016.**

**Government of Maharashtra
Urban Development Department
Government Resolution No- SWM-2018/C.R.-306/UD-34
Shahid Rajguru Chowk, Madam Cama Road,
Mantralaya, Mumbai- 400 032.
Date: 21st September, 2018**

Read:- NGT O.A. No: 606 of 2018 in the matter of compliance of SWM rules, 2016.

Preface:-

Considering the importance of efficient Municipal Solid Waste Management, the Hon'ble National Green Tribunal (NGT), on 22nd December 2016, had issued an order (O.A. No. 199 of 2014) with directions to all the states/UTs for effective implementation of the SWM rules, 2016. A video conference was conducted with all the states in the month of August 2018 and vide NGT O.A. No: 606 of 2018, Hon'ble Tribunal has further given directives for effective implementation of the SWM rules, including constitution of Regional Level Monitoring Committees for North Zone: Chandigarh-Delhi, Eastern Zone: Kolkata, Western Zone- Mumbai-Pune, Central Zone- Bhopal, and Southern Zone- Chennai.

Western Zone comprises of States of Maharashtra, Gujarat, Goa, and UTs of Diu & Daman, and Dadara & Nagar Haveli.

Government Resolution:-

Regional Monitoring Committee for effective implementation of SWM Rules for Western zone is hereby being constituted:

- i. Chairperson: Hon'ble Justice J.P. Deodhar, Former Judge, Bombay High Court.
- ii. Member Secretary: Principal Secretary, UDD, Government of Maharashtra.
- iii. Member: Principal Secretary, UDD, Government of Gujarat.
- iv. Member: Principal Secretary, UDD, Government of Goa.
- v. Member: Principal Secretary, UDD, Diu & Daman.
- vi. Member: Principal Secretary, UDD, Dadara & Nagar Haveli.
- vii. Members: Member Secretary, State Pollution Control Boards, Maharashtra, Gujarat, Goa, Diu & Daman, and Dadara & Nagar Haveli.
- viii. Representative of CPCB: Mr. B.R. Naidu, Regional Director, Vadodara.
- ix. Deputy Secretary, UD-34, UDD, Government of Maharashtra, Mantralaya, Mumbai, will be co-ordinator for this committee.

2) The role of Regional Committee will be as follows:-

- i. To Ensure Effective Implementation of SWM Rules, 2016.

- ii. To Ensure separate treatment mechanism for Bio-Medical waste is in place and in accordance with SWM rules 2016
  - iii. To examine the reports submitted by State level committees every month.
  - iv. To submit the report of the workings of the Regional Committee to the Apex Committee twice in a quarter, and to the Tribunal for the first three initial months of working.
  - v. To monitor compliance of the mandate of SWM Rules 2016 for areas around Railway stations and platforms, Bus stands or other places frequented by public. The committee may interact with Nodal officers at appropriate intervals from the Ministry of Railway.
  - vi. To monitor the working of State level committees through interactions at regular intervals.
  - vii. The committee is authorised to give directions to any authority for execution of orders of the NGT.
- 3) In accordance with the order of the NGT, Regional level committee should resume their work at the earliest.
- 4) The regional Level committee may meet preferably once in every week or at longer intervals as per requirement. Outstation members may participate via Video Conferencing unless physical presence is required.
- 5) Regional Monitoring Committee if required can solicit the service of the special invitees of the Apex Monitoring Committee and others whom they think could contribute to the cause of monitoring of SWM Rules, 2016.
- 6) In accordance with the order of NGT referred above, the remuneration for the Chairperson and logistic support for the working of the Regional Monitoring Committee will be initially borne by the Government of Maharashtra. As directed by the NGT, Government of Maharashtra will be entitled to recover proportionate expenses on this count from the member states and Union Territories.
- 7) In accordance with the orders from the NGT the tenure of the committee will be for a period of one-year subject to any further orders.
- 8) The Western Zone Mumbai-Pune Regional Monitoring Committee will carry out its duty and responsibility in accordance with directives from the NGT referred above and given time to time.
- 9) The expenditure incurred on the logistics and remuneration of Chairperson will initially be incurred from funds available under the State share of Swachh Bharat Mission. However, as directed by the NGT, Government of Maharashtra will be entitled to recover proportionate expenses from the Member States and Union territories of the Western Zone. The expenditure incurred by the members of other states, PCBs, and CPCB will be borne from their respective state governments/ UTs/ concerned departments.

- 10)** This Government resolution of Maharashtra Government is available at the website www.maharashtra.gov.in Reference number for this is 201809211700385525. This order has been signed digitally.

By order and in the name of the Governor of Maharashtra.

(Kailas Madhukar Badhan)

Deputy Secretary to Government of Maharashtra
Urban Development Department.

Copy to-

1. Secretary to Hon. Governor of Maharashtra, Mumbai.
2. Add. Chief Secretary to Hon'ble Chief Minister, Mantralaya, Mumbai
3. Personal Secretary to Hon'ble Minister of State (Urban Development), Mantralaya, Mumbai
4. Hon'ble Chief Secretary, Government of Maharashtra, Mantralaya, Mumbai
5. Hon'ble Justice J.P. Deodhar, Former Judge, Bombay High Court.
6. Principal Secretary, UDD, Government of Maharashtra.
7. Principal Secretary, UDD, Government of Gujarat.
8. Principal Secretary, UDD, Government of Goa.
9. Principal Secretary, UDD, Diu & Daman.
10. Principal Secretary, UDD, Dadara & Nagar Haveli.
11. Member Secretary, State Pollution Control Boards, Maharashtra, Gujarat, Goa, Diu & Daman, and Dadara & Nagar Haveli.
12. Mr. B.R. Naidu, Regional Director, Representative of CPCB, Vadodara.
13. Commissioner and Director, Directorate of Municipal Administration, Worli, Mumbai
14. Divisional Commissioner (all)
15. District Collector (all)
16. Municipal Commissioner (all)
17. Chief officer, Municipal Council / Nagar Panchayat (all)
18. State Mission Director, Swachh Maharashtra Mission (Urban), Mumbai
19. Select File, UD-34.